

Щербаков М. О.

студент 5-го курсу ФСП НТУУ «КПІ»

науковий керівник: Цирфа Г.О., кандидат історичних наук,

доцент ФСП НТУУ «КПІ»

ЗНАЧЕННЯ УГОДИ TRIPS ДЛЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В УКРАЇНІ

Про рівень правового регулювання, охорону та захист прав інтелектуальної власності в Україні можна розповідати багато. Основна проблема полягає в певних аспектах, залежно від об'єктів. Якщо говорити про об'єкти авторського права та суміжних прав, то відразу згадується піратство. Відомим є той факт, що Україна є одним із лідерів багатьох «піратських» рейтингів. Але тут проблема не стільки полягає в проблемах законодавства, скільки в «особливій» ментальності населення пострадянських держав. Головна ж проблема у сфері правового регулювання промислової власності в тому, що за радянських часів держава фактично була монополістом щодо закріплення прав на винаходи, корисні моделі, промислові зразки. Не дуже поширеними були (хоча мова не йде про повну відсутність, виходячи з «одержавлення» виробництва) торгові марки. Цим і пояснювалося майже відсутність спірних питань щодо, наприклад, належності прав на винахід певній приватній особі.

Проте, законодавство України постійно вдосконалюється, розробляються нормативно-правові акти, створюються галузеві органи. Також Україна приєднується до різноманітних міжнародних договорів щодо правового регулювання прав інтелектуальної власності.

В даній роботі автором надано поверховий аналіз Угоди про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності (скорочено – TRIPS). Важливо визначити актуальність та доцільність її положень для системи правового регулювання прав інтелектуальної власності для нашої держави.

Розглянемо дещо з основної інформації про цю угоду. Ініціатором підписання ТРІПС була Світова організація торгівлі. Підписання відбулося на Уругвайському раунді Генеральної угоди по тарифам та торгівлі у 1994 році. Угода набула чинності 1 січня 1996 року. До договору долучилися 158 держав світу, що фактично тотожно складу ВТО. Робочі мови угоди – французька, англійська та іспанська. Україна долучилася до ТРІПС одночасно із вступом до СОТ у 2008 році.

Що стосується позитивних факторів приєднання України до угоди, то одним з головних є комплексність ТРІПС. На відміну від інших угод, що стосуються правового регулювання лише певних об'єктів інтелектуальної власності, норми цієї угоди стосуються фактично усіх об'єктів (літературні та художні твори, комп'ютерні програми, винаходи, корисні моделі, промислові зразки, географічні зазначення тощо). Тобто, теоретично це має допомогти розвитку та усуненню спірних моментів щодо правового регулювання, охорони

та захисту багатьох різних видів об'єктів права інтелектуальної власності. Угода передбачає й дотримання усіх базових міжнародно-правових актів (наприклад, Бернська конвенція «Про охорону літературних та художніх творів» 1886 року), а також конкретизує та доповнює певні з них. Цілком очевидно, що це має серйозний вплив на формування державних законодавчих систем регулювання інтелектуальної власності, інтерпретує норми національного права до норм міжнародного права.

Варто зазначити позитивний момент щодо законодавчої історії приєднання України до ТРІПС. Ще в 2001 році Президент України Леонід Данилович Кучма видав Указ «Про міри щодо охорони інтелектуальної власності в Україні». Серед міжнародних договорів, до яких планувала приєднатися Україна, згадувалася також ТРІПС.

На нашу думку, для України сьогодні найбільше актуальні норми ТРІПС, що до регулювання авторського права та права на знаки для товарів і послуг (торгові марки та географічні зазначення). Щодо авторських прав встановлені наступні положення:

1) встановлення строку чинності авторських прав після смерті автора – 50 років, для кінофільмів – 50 років, фотографії – 25 років. Згідно ч.2 ст.28 Закону України «Про авторське право та суміжні права», - 70 років;

2) правова охорона твору починається автоматично, для цього не потрібно жодних спеціальних дій з «узаконення», на відміну від об'єктів права промислової власності. В Україні така ж система;

3) комп'ютерні програми законодавчо прирівнюються до літературних творів. В Україні такий само порядок.

Також встановлено ще багато норм щодо авторського права. Тут ми зазначили лише базові.

Проте, не можна зараз передбачити, чи стане в майбутньому це фактором для боротьби з піратством. Цілком логічно, що тут треба брати до уваги не лише норми права.

Також актуальним, але неоднозначним є питання щодо регулювання та захисту географічних зазначень. З одного боку, цілком позитивно, що це не допустить «запозичення» підприємствами різних регіонів та країн назв, наприклад, фірмових вин. Наразі в Україні лише 2 сорти вин охороняються за правовим режимом географічного зазначення, всі інші – як торгові марки.

В той же час, це може створити проблеми для українських «коньяків» та «шампанських».

Отже, на даний момент Україна в певній мірі адаптувала національне законодавство до норм міжнародних угод, в тому числі ТРІПС. Проте, лише постійний процес удосконалення правового регулювання інтелектуальної власності в Україні має шанси вивести нашу державу на новий рівень у цій сфері.

